అమెరికన్ అల్లుడు

క్రాత్యాయని ఈ ఏడాది ఎలాగన్నా కూతురి పెళ్ళి చేసేయాలని పట్టుదలగా వుంది.

ప్రతీక్ష ఎం.బి.బి.ఎస్. పరీక్షలయి వస్తూంది. మళ్ళీ యింటర్నల్‌షిప్ మొదలయ్యేలోగా ఇండియా వెళ్ళి పెళ్ళిచేసి తీసుకు రావాలని ఆరాట పడ్తోంది. కూతురి పెళ్ళి విషయం భార్య మీద వదిలేశాడు డాక్టర్ మూర్తి.

ఆయనకి ఇల్లు, హాస్పిటల్ తప్ప మరో లోకం లేదు. ఎనాడో యింటి బాధ్యత, పిల్లలబాధ్యతకాత్యాయని మీద వదిలేశాడు ఆయన. కూతురికి యిరవై మూడు నిండుతున్నాయి. ఇప్పుడు గనక అవకపోతే మళ్ళీ మూడేళ్ళ వరకు హౌస్‌సర్జన్సీ (యింటర్నల్స్) అయ్యేవరకు దానికి తీరికుండదు. అని ఆవిడ తొందరపడ్తూంది. ఇండియా నించి అన్నగారు సూచించిన కొన్ని సంబంధాలలో కాత్యాయనికి రెండు మూడు బాగా నచ్చాయి. యిద్దరబ్బాయిలు డాక్టర్లు, ఒకడు ఇంజనీరు. కుటుంబాలు మంచివి. తమ హోదాకి సరిపోయినవి. అబ్బాయిలూ స్మార్ట్‌గానే వున్నారు. ఈ మూడింటిలో కూతురికి ఏది నచ్చితే అది చేసేయాలి అని ఆవిడ ఉద్దేశం. తాము అమెరికన్ సిటిజన్స్ "కనక డాక్టరు చదివిన అబ్బాయిలు యిలాంటి సిటిజన్‌షిప్ వున్న అమ్మాయిలని పెళ్ళాడి అమెరికా రావాలని ఆరాట పడ్తూంటారు గనక తన కూతురికి అనేక సంబంధాలు వచ్చాయి-ప్రతీక్ష అందగత్తె కాకపోయినా చక్కని కనుముక్కుతీరు, స్మార్ట్ అండ్ ఇంటిలిజెంట్ గర్ల్-యిక్కడ డాక్టరు సీటు దొరికిందంటేనే ఆ సంగతి తెలుస్తుంది. తన కూతురి విషయంలో అబ్బాయిలకు తన కూతురు నచ్చడం కాదు తన కూతురు వాళ్ళకూ నచ్చాలి-ముందు తామిద్దరూ వెళ్ళి ఏదో ఒక సంబంధం ఫిక్స్ చేసి ఫోను చెయ్యగానే భర్త, కొడుకు ప్రతీక్ వచ్చేట్టు ఏర్పాటు చేసి ఇండియాకి టిక్కెట్టు కూడా బుక్ చేసేసింది కాత్యాయని.

కూతురి శలవలకి రాగానే రాత్రి ఇండియా ప్రయాణం విషయం ఎత్తింది. ఇన్నాళ్ళూ కూతురెక్కడ ఏ అమెరికనోన్నో, యింకెవర్నన్నా చేసేసుకుంటుందేమో నన్నభయం కాత్యాయనికి వున్నా మెడిసన్ కాకుండా ఎలా చెయ్యడం అని ఆలోచించింది. చెప్పినా చదువు మధ్యలో కూతురు వప్పుకోదనీ తెల్సుగనక కూతురు అలాంటిపని యిప్పటివరకు చెయ్యనందుకు దేముడికి నమస్కారం పెట్టుకుంది—

పిల్లలు అమెరికాలో పుట్టి, పెరిగినా వాళ్ళని ఇండియన్స్‌గానే పెంచారు కాత్యాయనీ మూర్తీ—యింట్లో తెలుగు మాట్లాడడం, వీలయినప్పుడల్లా పిల్లలని ఇండియా తీసి కెళ్ళడం, తెలుగు పాటలు, తెలుగు సినిమా క్యాసెట్లు చూపడం, యింట్లో పూజలు, వ్రతాలు, పండుగలు పట్టుచీరలు, తెలుగు పిండివంటలు అన్నీ చేస్తూ అమెరికాలో వున్న తెలుగు జీవితమే పిల్లలకి చూపించారు—అయితే అక్కడే పుట్టి అక్కడే చదువుతున్న వాళ్ళకి ఆ భాష, ఆ దేశం, ఆ స్నేహితులు, ఆ ఇన్‌ఫ్లూయన్స్ తప్పనిసరి అవుతుంది గనక పిల్లలు బయట అమెరికన్స్‌లాగ, యింట్లో ఇండియన్స్ లాగే ప్రవర్తించేవారు. కూతురికి పెళ్ళీడుకొచ్చాక తమ మాట కాదనదన్న ధైర్యం తోనే కూతురిని సంప్రదించకుండానే పెళ్ళికొడుకుల వేట మొదలుపెట్టి, పెళ్ళి చూపులవరకూ ఏర్పాటు చేసింది కాత్యాయని. తల్లి అందించిన ఫోటోలు చూసి, చెప్పింది విని ప్రతీక్ష తెల్లబోయింది. తన వెనక, తనకు చెప్పకుండానే యిన్ని ప్రయత్నాలు చేసిన తల్లికి తన మనసులో మాట చెప్పే సమయం వచ్చిందని గ్రహించి చెప్పేసింది. కూతురు అతి మామూలుగా చెప్పిన మాట కాత్యాయనికి నెత్తిన పెద్ద బాంబు బద్దలయినంత షాకు, ఒకరకం అచేతన స్థితి కల్గింది. కళ్ళు పెద్దవి చేసి మాటరాక అలా వుండిపోయింది రెండు నిముషాలు "ఏమిటీ....నీవు.... నీవు, ఆ మైక్‌ని పెళ్ళాడుతావా—వాడు....వాడు....అండర్ గ్రాడ్యుయేట్, డిపార్ట్ మెంటల్ స్టోర్సులో పనిచేసే మైక్‌ని పెళ్ళాడతావా...." నోట్లోంచి మాటలు పెగుల్చు కుని అనగలిగింది ఆఖరికి.

"ఏమిటి మమ్మీ....వాట్స్‌రాంగ్ విత్‌యూ" చాలా తేలిగ్గా అంది ప్రతీక్ష తల్లి వంక చూసి. "నేనేదో అంతరిక్షానికి వెడతానన్నంత షాక్ అయ్యావు.... మైక్‌ని పెళ్ళాడుతానంటే, అతనేదో మనిషికాదు అన్నంత బెంబేలు పడ్తున్నావు.... వాట్స్ రాంగ్ విత్ హిమ్....".

కాత్యాయని మొఖం కోపంతో ఎర్రబడిపోయింది. మాట వణికింది. "వాట్స్ రాంగా! యింకా అడుగుతున్నావా....వాడు....వాడు....అతను ఇంతచదివి.... చదువు సంధ్యలేని, ఓ కొట్లో లెక్కలు రాసేవాడిని....ఆఫ్టరాల్ వారానికో వందో రెండు వందల డాలర్లు సంపాదించే వాడిని చేసుకుంటానంటూ యింకా వాట్స్ రాంగ్ అంటావా....మనం ఇండియన్స్ అతను అమెరికన్ అన్నది అటుంచి, అన్నీ వుండి....ఓ చదువు సంధ్య లేనివాడిని చేసుకుంటావా...." కోపంతో మాటలు తడ బడ్డాయి.

"ఏమిటి మమ్మీ....మైక్ ఇంజనీరింగులు, డాక్టరులు చదవకపోవచ్చు— హియీజ్ ఏన్ ఎడ్యుకేటెడ్, కల్చర్డ్ పెర్సన్, నమ్ హౌ ఐ లైక్ హిమ్.... గోళ్ళు ట్రిమ్ చేస్తూ నిమ్మకు నీరెత్తినట్టు అంది ప్రతీక్ష.

తరువాత కాత్యాయని ఎంత గొడవ చెయ్యాలో అంత చేసింది. నెత్తి నోరు కొట్టుకుంది. "నీకిదేం ఖర్మ, రాత అంటూ బెంబేలు ఎత్తిపోయింది.... మంచిగా చెప్పింది—అరిచింది—తిట్టింది. ముందెందుకు చెప్పకుండా దాచావు అని ఎగిరింది. "ఏదో నీ ఫ్రెండు సుజాన్ అన్నయ్య చిన్నతనం నించి అంతా ఫ్రెండ్స్, కల్సి తిరుగుతున్నారు అనుకున్నాంగాని నీవింత పనిచేస్తావా, ఆ పనికిమాలిన వాడిని కట్టుకుని ఏం సుఖపడ్తావే, అమెరికన్ అయినా పోనీ చదువు ఉద్యోగం వున్నవాడైతే పోనీ అనుకునేవాళ్ళం, మన స్టేటస్ ఏమిటి, వాడు మా అల్లుడవుతే తలఎలా ఎత్తుకు తిరగగలమే....పోనీ మా సంగతి అలా వుంచు. నీవెలా బతుకుతావే.... ఇన్నాళ్ళు యీ విషయం దాచి మమ్మల్నిలా మోసం చేస్తావా, ఎన్నాళ్ళనించే యిదంతా జరుగుతూంది...."ఆగకుండా అరిచింది కాత్యాయని. తల్లి అరిచినంతసేపూ వూరుకుంది. "మమ్మీ—నీవెంత అరిచినా నా నిర్ణయం మారదు—నాకు మైక్ అంటే చిన్నప్పట్నించీ యిష్టం. అతను అట్టే చదువుకోకపోవచ్చు— కాని అతనంత వెల్ మేనర్డ్ మగాడ్ని నేనింతవరకు చూడలేదు—వాళ్ళు మనంత గొప్పవాళ్ళు కాకపోవచ్చు—కాని సంస్కారం గౌరవ మర్యాదలున్న కుటుంబం. అతను నేనంటే ప్రాణం యిస్తాడు. అతనాట్టే సంపాదించలేడు నిజమే. కాని డాక్టరునయి నే సంపాదిస్తాను కనుక మా సంసారానికేం లోటుండదు. ఇన్నాళ్ళు మీకెందుకు చెప్పలేదంటే నా మెడిసన్ అయ్యాకగాని పెళ్ళిచేసుకోం, మీరెలాగూ అంగీకరించరు. అప్పుడు నాకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వుంటుంది గనక పరవాలేదని ఆలోచించాను. నీవు నాకు సంబంధాలు చూస్తున్నట్టు చెప్పివుంటే అపుడే వద్దని చెప్పేదాన్ని అంచేత నన్ను బ్లేమ్ చేయకు" అని చెప్పదలచింది అయిపోయినట్టు అక్కడినించి వెళ్ళిపోయింది ప్రతీక్ష. రాత్రి భర్త చేత చెప్పించింది. తల్లి తండ్రి ఎన్ని విధాలుగా చెప్పినా ప్రతీక్ష పట్టుదల విడవలేదు—ఆఖరికి కూతురి అభీష్టానికి తలఒగ్గక తప్పలేదు ఆ తల్లి తండ్రికి.

* * * *

ప్రతీక్ష పెళ్ళయి ఆరేళ్ళు అయింది. నాలుగేళ్ళ కూతురు, రెండేళ్ళకొడుకు-పిల్లలిద్దరు తండ్రి రంగుతో, పోలికలలో చాలా అందంగా వుంటారు. మనవలంటే ప్రాణం కాత్యాయనికి. ప్రతీక్ష డాక్టరయి రెండు చేతులతో సంపాదిస్తూంది. బోస్టన్‌లో నాలుగు బెడ్‌రూముల ఇల్లు కింద బేస్‌మెంట్, గార్డెను, రెండు కార్లు, స్విమ్మింగ్‌పూల్, దేనికీ లోటులేదు ప్రతీక్షకి—కూతురు కాపురం చూసి యిప్పుడు కాత్యాయనికి ఏ బాధ లేదు.

మొదట ఓ రెండు మూడేళ్ళు కాత్యాయనికి వీళ్ల ఏదో ప్రేమ అనుకుని మోజులోపడి పెళ్ళి చేసుకున్నారుగాని, వీళ్ల ఎన్నాళ్ళు కాపురం చేస్తారు, కూతుర్ని

తనకంటె తక్కువ చదువు, సంపాదన వున్న మొగుడితో సర్దుకుంటుందా అన్న అనుమానం వుండేది............ఓ తల్లిగా కూతురు సంసారం చక్కగా వుండాలని వున్న అంతరాంతరాలలో ఎక్కడో మైక్‌తో విడిపోయి మంచివాడ్ని పెళ్ళి చేసుకుంటే బాగానే వుంటుంది....ఈ రోజుల్లో డైవోర్సులు, అందులో అమెరికాలో యివన్నీ ఎవరు పట్టించుకుంటారు అన్న ఊహ వుండేది అల్లుడంటే వున్న చిన్న చూపువల్ల.

కాని రోజులు గడుస్తున్నకొద్దీ మైక్ మంచితనం, సంస్కారం, ప్రతీక్ష పట్ల అతని ప్రేమ....ప్రతీక్ష అన్నత్రి పనులలో సతమతమవుతూంటే మగవాడ్ని అన్న అహంకారం లేకుండా యిల్లంతా తనే చక్క పెట్టుకుంటూ, వంట దగ్గరనుంచి అన్ని తనే చూస్తూ ప్రతీక్షని పువ్వుల్లో పెట్టి పూజించడం చూసి ఆశ్చర్యంతో పాటు మనసులో అభినందించ కుండా వుండలేకపోయేది. మొదట్లో చిన్న ఫ్లాట్‌లో వుండేవారు. తాము ఏది యిస్తానన్నా మర్యాదగా తిరస్కరించి ఒక్కొక్కటి వాళ్ళ సంపాదనతో అమర్చుకుని, నాలుగేళ్ళలో మంచి యిల్లు, కార్లు అన్ని అమర్చుకున్న వాళ్ళని అభినందించుకుంది కాత్యాయని. పిల్లలు పుట్టుకొచ్చాక మైక్ పగలంతా పిల్లలని ఏ ఆడవాళ్ళు చూసుకోనంత చక్కగా చూసేవాడు. పిల్లలకోసం బేబి సిటింగ్ చేయడానికి ఉద్యోగం మానేసాడు. ఆ యింట్లో ప్రతీక్ష మగాడిలా సంపాదిస్తుంటే అతను యిల్లు నడిపేవాడు. ప్రతీక్ష రాత్రి యింటికి వచ్చేవరకు డిన్నరు కూడా తినకుండా ఎదురు చూసేవాడు. అలా అని ప్రతీక్ష భర్తని తక్కువ చేయడం, నిర్లక్ష్యంగా ప్రవర్తించడం, లోకువగా చూడడం కాత్యాయని ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఉదయంలేచి బ్రేక్‌ఫాస్ట్ రెడీచేసి పిల్లలకి కావాల్సినవి తయారుచేసి ఫ్రిజ్‌లో పెట్టి వెళ్ళేది ప్రతీక్ష-రాత్రి యింటికి వచ్చాక పిల్లలని చూసుకునేది. వాళ్ళిద్దరి మధ్య అండర్‌స్టాండింగ్, అన్యోన్యత చూసి-ఒకోసారి ప్రతీక్ష ఇదే ఏ తెలుగబ్బాయినో చేసుకుంటే యింతలా మగాడినన్న యిగో లేకుండా, ఆడపని మగపని అని కాకుండా ప్రతీక్షకి సాయపడేవాడా అనిపించింది. బట్టలు యిస్త్రీ దగ్గిర నుంచి, ప్లబింగ్, కార్పెంటరీ, గార్డెనింగుదగ్గరనుంచి అన్నీ చేసే మైక్‌నిచూసి నప్పుడల్లా అదే అనిపించేది కాత్యాయనికి. కూతురుకి పురుడు పోయడానికి రావడం పేరుకి మాత్రమే. మిగతా దంతా తనని కూడా కూర్చోపెట్టి అల్లుడు చేస్తుంటే ఓ మూడేళ్ళలోనే కాత్యాయని అల్లుడిపట్ల అభిప్రాయం మార్చుకుని మైక్‌ని మనస్ఫూర్తిగా గౌరవించడం, అభిమానించడం నేర్చుకుంది.

* * *

ప్రతి ఏడు సమ్మర్‌లో ఒక నెల కూతురింట్లో వుండడం అలవాటు కాత్యాయనికీ, మూర్తికి-మనవలతో గడపడం కోసం డాక్టరు మూర్తి పనులన్నీ పక్కన పెట్టి వచ్చేవారు.

"మమ్మీ—ఇవాళ మా హాస్పటల్‌కి ఓ బర్న్ కేసు వచ్చింది. ఆ అమ్మాయి ఇండియన్, మన తెలుగు పిల్లే-పాపం పట్టుమని మూప్పైఏళ్ళు లేవు. సూయిసైడ్ కమిట్ చేసింది. రాత్రి డిన్నరు టేబిల్ దగ్గిర అంది ప్రతీక్ష. "అయ్యో, ఎవర మ్మాయి, ఎందుకలా చేసింది యిక్కడేం చేస్తూంది, పెళ్ళయిందా?" ఆరాటంగా ప్రశ్నలు కురిపించింది కాత్యాయని.

"పెళ్ళి కాక పోవడం ఏమిటి? యిద్దరు పిల్లలు కూడాను. ఆ మొగుడు, ఆ రాస్కెల్ ఆమె చావుకి కారణం. అమ్మాయి డాక్టరేట. భర్తతో పడక, ప్రాణం విసిగి సూయిసైడ్ చేసుకుంది"

"డాక్టరయివుండి మొగుడితో పడకపోతే డైవర్సు తీసుకోకుండా చావడం ఏమిటి-పిచ్చిపిల్లలా వుంది. అమెరికాలో వుండి, చదువుండి కూడా యిలా చెయ్యడం ఏమిటి?"

"ఏం చేస్తుంది మమ్మీ-పెళ్ళయిందగ్గరనుంచి కాల్చుకు తినేవాడట. అమెరి కాలో వున్న అమలాపురంలో వున్న ఛాందసుడిలా బిహేవ్ చేస్తూ అడుగడుగునా మగ అహంకారం చూపిస్తూ, తనకంటె ఆమె మంచి ఉద్యోగం, సంపాదన ఎక్కువ అన్న మగ ఇగోతో అనుక్షణం అనుమానాలతో ప్రాణాలు తీసేవాడట. వాడితో మాట్లాడావు, వీడితో నవ్వావు అంటూ యింట్లో చాకిరి అంతా ఆమే చెయ్యా లని నానా రకాలుగా పెట్టే హింసని భరించింది. ఆఖరికి ప్రాణం విసిగి డైవోర్స్ తీసుకుంటానంటే పిల్లలని యివ్వనని, డైవోర్సు యివ్వనని భయపెడితే ఆ బాధ భరించలేక ఆత్మహత్య చేసుకుంది-డైయింగ్ డిక్లరేషన్ యిచ్చింది చచ్చిపోతో- వెధవకి జైలు ఖాయం"

"ఎవరా దరిద్రుడు—మన తెలుగు వాడంటున్నావు. మనకు తెల్సినవాళ్ళా?"

ప్రతీక్ష నవ్వింది "ఎవడో కాదు మమ్మీ. నీకు అల్లుడు కావాల్సినవాడు. నా అదృష్టంకొద్దీ వాడిపాలపడకుండా తప్పించుకున్నాను. నీవు అపురూపంగా నా కోసం ఎంచిన డాక్టరు పెళ్ళికొడుకు-వాడ్ని చూడగానే అన్పించింది ఎక్కడో చూసినట్టు, వివరాలు తెలిశాక "మైగాడ్ అనుకున్నాను"

కాత్యాయని మొహం తెల్లపడింది. కలవరంగా కూతురివంక చూసింది. తల్లి పాలిపోయిన మొహం చూసి ప్రతీక్ష నవ్వుతూ-"ఏమిటి మమ్మీ అలా అయిపో యావు. నీ కూతురు సూయిసైడ్ చేసుకుందన్నట్టూ-వాడు నీ అల్లుడు కాదుగా, అల్లుడుకాబోయి తప్పిపోయినవాడు-"

"అసలు నన్నడుగుతే మన ఇండియాలో ప్రతి అబ్బాయినీ ఓ ఏడాదీ రెండేళ్ళు అమెరికా పంపాలంటాను. ఇక్కడికి వచ్చి కష్టపడి చదువుకుంటూ తన పని తాను చేసుకుని, వండుకుని తిని "డిగ్నిటీ ఆఫ్ లేబర్" అంటే అర్థం అయి ఆ "మేల్ ఇగో" చావాలంటే ప్రతి అబ్బాయినీ ఇక్కడ ట్రైనింగ్‌కి అన్నట్టు పంపాలి. ఆడ మగ సమానం అన్నది అర్థం కావాలంటే యిక్కడొచ్చి వుండాలి. మన కుర్రాళ్ళకి ఉద్యోగానికి ముందు ఓ ఏడాది మిలట్రీ ట్రైనింగ్, పెళ్ళికి ముందు అమెరికా ట్రైనింగ్ యిప్పిస్తేగాని యీ మగాడి జులుంలు, ఇగోలు వదలవు-యీ విషయంలో మనం అమెరికన్స్‌ని చూసి ఎంతన్నా నేర్చుకోవాలి" ప్రతీక్ష అంటున్న మాటలకి అప్రయత్నంగానే తల ఆడించింది కాత్యాయని.

(ఆం. జ్యోతి న్యూజర్సీ పోటీ బహుమతి కథ 1993)

★

ఈ దేశంలో ఆడది!

జయంతి బస్సుదిగి గబగబ యింటివైపు అడుగులు వేయడం మొదలు పెట్టింది. ఈ రోజు రోజూకంటె గంటాలశ్యం అయిపోయింది. కనుచీకటి పడి పోతూంది అప్పుడే, పిల్లలు పాపం ఏం చేస్తున్నారో, యింకా రాలేదని బెంగ పడ్తున్నారేమో, మొదటి బస్సు తప్పిపోయింది, రెండో బస్సు వచ్చేసరికి అరగంట పట్టింది. యింటికి తొందరగా చేరాలన్న ఆరాటంతో పరిగెత్తినట్టే నడుస్తూంది జయంతి. పిల్లలు నాలుగున్నరకే రోజూ వస్తారు. ఆమె యిల్లు చేరేసరికి ఐదున్నర, ఆరు మధ్య అవుతుంది. స్కూలు వదిలాక రెండు బస్సులు మారిరావాలంటే ముప్పావుగంట తక్కువ పట్టదు. పిల్లల కోసం కటకటాల వరండాలో హార్లిక్స్ సీసాలో పాలుపోసి, రెండు ప్లాస్టిక్ గ్లాసులు, ఒక నీళ్ళసీసా, యిద్దరికి చెరో రెండు బిస్కట్లు గాని, బ్రెడ్‌ముక్కలు గాని ఉదయం వెళ్ళేటప్పుడు పెట్టిపెడ్తుంది. పిల్లలు వీధి తాళం తీసుకుని వరండాలో పెట్టినవి తిని చుట్టుపక్కల పిల్లలతో ఆడుకుంటూ వుంటారు.

జయంతి యిల్లు చేరేసరికి రోజు మాదిరి పిల్లలు ఆడుకోకుండా వరండా ముందున్న మెట్లమీద కూర్చున్నారు. వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఎవరో వ్యక్తి కూర్చున్నారు.